

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249692

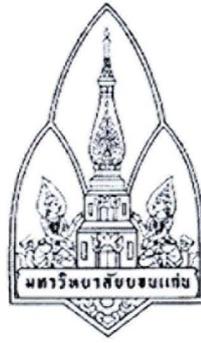
การศึกษานวทาง การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการ
เจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำมคน
ตัวกักด่านักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2

A STUDY OF DECREASING STUDENT VIOLENCE IN SCHOOL BY
MEDIATATOR : A CASE STUDY OF BUN KUMKAEN SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2

นางสุธัษมา นวมวงษา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

การศึกษาแนวทาง การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการ

เจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำแคน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 2

A STUDY OF DECREASING STUDENT VIOLENCE IN SCHOOL BY
 MEDIATATOR: A CASE STUDY OF BUN KUMKAEN SCHOOL
 UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN EDUCATIONAL
 SERVICE AREA 2

นางสุธัมมา นามวงษา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

การศึกษาแนวทาง การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการ
เจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำแคน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 2

นางสุธัษมา นามวงษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

**A STUDY OF DECREASING STUDENT VIOLENCE IN SCHOOL BY
MEDIATATOR: A CASE STUDY OF BUN KUMKAEN SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2**

MRS. SUTHUMMA NAMWONGSA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KHAN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: การศึกษาแนวทาง การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการ
เจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำแคน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวธัมมา นามวงษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรินทิพย์ รักษาสัตย์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชญญา อภิपालกุล กรรมการ
นายรังสรรค์ เตือนนาดี กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชญญา อภิपालกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาดย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุชัยมา นามวงษา. 2553. การศึกษาแนวทาง การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดย
ใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำแคน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร.ชญญา อภิपालกุล

บทคัดย่อ

249692

การวิจัยการศึกษาแนวทางการลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจา
ไกล่เกลี่ยคนกลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการลดความรุนแรงของนักเรียนในโรงเรียน
บ้านคำแคน และเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการลดความรุนแรงของนักเรียนในโรงเรียนบ้านคำแคน
โดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู
จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 43 คน และนักเรียน จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น 106 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละของแบบสอบถาม ส่วนแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย พบว่านักเรียนเป็นทั้งผู้ทำร้าย และถูกทำร้าย
จนทำให้ได้รับบาดเจ็บในลักษณะค่อยๆ มีสาเหตุการทะเลาะวิวาทกันจากการถูกเพื่อนด่าให้เจ็บใจ
ถูกด่าพ่อแม่ ถูกทำร้ายร่างกายก่อน ร่างกายอ่อนแอกว่า ถูกกลั่นแกล้งใส่ร้าย 2) ความรุนแรงทางเพศ
พบว่า นักเรียนส่วนมากไม่เคยถูกละเมิดสิทธิทางเพศส่วนที่เคย พบว่ามีในลักษณะของการลวนลาม
หรือละเมิดสิทธิทางเพศโดยถูกจับต้องดูคลำร่างกายให้คู่อวมกสถานที่ที่มีมกถูกลวนลามทางเพศ
คือที่บ้านหรือที่พัก มีสาเหตุจาก เป็นแฟนหรือคนรัก เพราะไว้ใจคนใกล้ชิด 3) ความรุนแรงทางจิตใจ
พบว่า ครูผู้ปกครองและนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่านักเรียนส่วนมากไม่เคยถูกเพื่อนหรือ
บุคคลอื่น ทำร้ายจิตใจ ส่วนกลุ่มที่เลขจะถูกในลักษณะทำให้ได้รับความอับอาย เหตุการณ์ที่ทำให้
ครูมักจะทำร้ายจิตใจนักเรียนคือนักเรียนไม่มีวินัยไม่ตั้งใจเรียนทำผิดระเบียบและพูดไม่สุภาพ และ
ในส่วนของนักเรียนเกิดจาก การเข้าใจผิด 4) ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือการละเลย/
ทอดทิ้ง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เรื่องสถานะทางการเงินหรือค่าใช้จ่าย
อาหารและการดูแลสุขภาพโดยอดอาหารเข้ามากสุด รองลงมาคือ อดอาหารเย็น สาเหตุที่ถูกปล่อย
ให้ออดอาหารคือ ผู้ปกครองต้องรีบไปทำงาน ไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครองอยู่ด้วยพ่อแม่ยากจน

ผลจากการศึกษาแนวทางการดำเนินการลดความรุนแรงของนักเรียนโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางโรงเรียนบ้านคำแคน มี 6 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมความพร้อม ได้แก่ การศึกษาดูงาน การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางของนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายแกนนำ ร่วมกันวางแผน จัดทำโครงการอบรม การลดความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางโดยการกำหนดวันเวลาที่แน่นอนในการจัดการอบรม
2. ขั้นให้ความรู้ ได้แก่ สร้างความตระหนักให้กับครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกหมายเหตุร้ายวันที่เกิดขึ้นในอดีต และเหตุการณ์ที่ทะเลาะวิวาทกันในแต่ละวันให้เห็นถึงปัญหา และตระหนักร่วมกันในการที่จะหาวิธีในการแก้ปัญหาาร่วมกัน และรับสมัครนักเรียนที่มีจิตอาสาเพื่อเป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง
3. ขั้นฝึกอบรม ได้แก่ จัดอบรมครูและนักเรียนตามโครงการ
4. ขั้นศึกษาดูงาน ได้แก่ การนำนักเรียนไปศึกษาดูงานการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางที่สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองจัตวี
5. ขั้นการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การนำนักเรียนที่ผ่านการอบรมมาฝึกปฏิบัติตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือฝึกตามสถานการณ์จำลองในกรณีที่ไม่มีเหตุการณ์จริงในโรงเรียน
6. ขั้นติดตามประเมินผล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาทำความเข้าใจร่วมกันหาข้อสรุปแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปรับปรุงจุดด้อยที่เกิดขึ้น และเสริมส่วนที่เป็นจุดเด่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ หลังดำเนินการตาม 6 ขั้นตอนแล้วพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีทักษะกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติและประสบผลสำเร็จในการเจรจาไกล่เกลี่ยทุกคู่กรณีและไม่กลับมาทะเลาะวิวาทกับคู่เดิม หรือก่อเรื่องกับคู่อื่นอีกปัญหาคลี่คลายและจบในโรงเรียนเพราะเขายอมรับผิดด้วยตัวเองไม่มีใครบังคับแต่เป็นการยอมรับผิดที่เกิดจากการที่ได้ให้โอกาสเขาได้หยุดคิดพิจารณาถึงสิ่งที่เขาได้กระทำไปแล้ว ประกอบกับหลักฐานและพยานที่มี และเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมรู้จักแยกแยะพิจารณาก่อนการตัดสินใจทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการหาหลักฐานประกอบในการที่จะเชื่อในสิ่งที่ได้รับรู้ทำให้การพูดให้ร้ายในกลุ่มเพื่อนลดลง เพราะนักเรียนจะไม่ด่วนสรุปเชื่อเพียงแค่ว่าบอกเล่าพวกเขาจะหาที่มาของคำพูดจนพบว่าจริงหรือไม่จนทำให้ผู้อื่นไม่กล้าทำอีก เมื่อความเข้าใจผิดลดลงความรุนแรงด้านต่าง ๆ ก็ลดลงไป

Suthumma Namwongsa. 2010. *A Study of Decreasing Student Violence in School by Mediator: A Case Study of Bun Kumkaen School under the Office of Khon Kaen Educational Service Area 2*. Master of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Chanya Apipalakul

ABSTRACT

249692

The objectives of research titled “A Study of Decreasing student Violence in School by Mediator: A Case Study of Ban-kam-kaen School under the Office of Khon Kaen Educational Service Area 2,,” were: 1) to study the problem situation and guidelines for alleviating the students’ violence in Ban-kam-kaen School, and 2) to study the guidelines for alleviating the students’ violence in Ban-kam-kaen School by compromised mediator. The target group of this study included 7 administrators and teachers, 43 students’ parents, and 56 students, total of 106 persons. The instrument using for collecting data was the questionnaire. Data were analyzed by calculating the Frequency, and Percentage. For the Observation Form and Interview Form, data were analyzed by content analysis.

According to research findings, found that: 1) for physical violence, For the students, found that they were both the offenders and defenders until they were injured by boxing and kicking caused by quarreling, nagging by their friends, nagging their parents, and being assaulted, being weaker, being defamed and condemned. 2) For sexual violence, found that most of students never be abused as harassment or violating their sexual right. From their experience, found that they used to be assaulted sexually or violated in sexual right by touching or fondling body, showing pornography media for them. For the place they were assaulted, included the house or living place caused by being their boy friend and trusted in their close persons. 3) For mental violence, found that both of the teachers and students agreed that most of student never be mentally hurt by their friends or other persons. For the incidence their teachers often hurt them, the students lacked of discipline, didn’t concentrate to their lesson, violated the rule, and spoke impolite words. For the students, it was caused by misunderstanding. 4) The violence caused lost or ignorance/neglecting, found that most of students were not taken care for financial status or food expenditure as well as health care. They didn’t have breakfast most. The second order was that they didn’t have dinner. The cause they didn’t have food, was that their parents had to hurry for work, they had no parents living with them, or their parents were poor.

The findings from the study of guidelines in alleviating violence by using compromised mediator, found that It was also found 6 steps of decreasing student violence in school by mediator including;

1. The readiness preparation step included the field trip study, the students' mediator negotiation, pilot school participated in planning, organizing the training project, alleviating the students' violence in school by mediator's negotiation from the fixed schedule of training.
2. The knowledge providing step included the creation of awareness for teachers and students regarding to the students' violence problem by using information from daily memorandum occurring in the past as well as the incidence of quarreling each day in order to see the problems would be viewed and aware of techniques for solving problems together, and enrolling the students with volunteer mind for acting as mediators in negotiating as mediators.
3. The training step, the training was provided for teachers and students according to the project.
4. The field trip study step, included the lead for students to see technique in negotiating as mediator at the Local Police Station, Manjakiri District.
5. The practice step, included the lead for students experiencing the training to practice according to real situation occurring in school, or simulation in case there were no real situations in school.
6. The follow up and evaluation step, the brining of information from data collection for being understood, and searching for guidelines in solving the occurred problems, improving the occurred weak points, and increasing the strong point in order to be efficient and successful. After implementing the above 6 steps to action, it was found that those of the students had skill in compromising until it could be practiced and successful in compromising every pair. They didn't quarrel with their case or start quarreling with new one. Moreover, the problems were solved in school because they accept their fault by themselves without being forced. They accept their fault by thinking and considering what they had done before including the occurred evidences and witness. They had desirable characteristics as: the students had virtue who could classify and consider before making decision every incidence before they believed what they perceived. As a result, there were decrease in saying something bad in their friend groups because the students didn't jump into conclusion by only listening to the telling. When there was a decrease of misunderstanding, the violence in different aspects was lowered down as well.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชญญา อภิบาลกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการดำเนินการจัดทำ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรินทิพย์ รักษาสัตย์ ประธานกรรมการสอบ นายรังสรรค์ เกื่อนนาคี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2

ขอขอบพระคุณ นางสาววัฒนา แดงกลัด หัวหน้ายุติธรรมจังหวัดขอนแก่น นายพงษ์ศักดิ์ สร้อยเงิน ที่ปรึกษากฎหมายสำนักงานยุติธรรมจังหวัดขอนแก่น นางสาวสุชาดา รัตนวรรณ นักบริหาร จัดการงานยุติธรรม นายไกรวิชญ์ พลแสน พนักงานคุมประพฤติชำนาญการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้กับผู้ศึกษา ทำให้มีความสามารถในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียน และคณะครู โรงเรียนบ้านคำแคนทุกท่านที่กรุณาให้ ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตรงกับความเป็น จริง นำผลการศึกษาไปก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

คุณงามความดีอันพึงมีจากการศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัย ขอขอบแต่ คุณแม่เขียว ความนา คุณพ่อบุญ ความนา ที่เคารพบูชายิ่ง นายสันติธนะ นามวงษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เด็กชายกฤตานนท์ นามวงษา เด็กชายสัจจกร นามวงษา ตลอดจนญาติพี่น้อง เพื่อนอันเป็นที่รัก รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกคน

สุชัมมา นามวงษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	6
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
4. ขอบเขตของการวิจัย	6
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	7
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
1. ลักษณะของเด็กวัย	11
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความขัดแย้ง	18
3. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	34
4. ศูนย์รียสันทนาการ	47
5. การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง	50
6. รูปแบบการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลางของโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”	71
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
1. กลุ่มเป้าหมาย	79
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	80
3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	81
4. วิธีการดำเนินการวิจัย	83
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย และอภิปรายผล	87
1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางในการลดความรุนแรงของ นักเรียนในโรงเรียนบ้านคำแคน	87
2. ผลการดำเนินการลดความรุนแรงของนักเรียนโดยใช้วิธีการเจรจาไกล่เกลี่ย คนกลาง	152
3. อภิปรายผล	169
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	181
1. สรุปผลการวิจัย	181
2. อภิปรายผล	203
3. ข้อเสนอแนะ	216
บรรณานุกรม	219
ภาคผนวก	221
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ศึกษา	223
ภาคผนวก ข คุณสมบัติ และรายนามผู้เชี่ยวชาญ	285
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม	289
ประวัติผู้เขียน	313

สารบัญญัตราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ตารางแสดงการเปรียบเทียบการ ได้ว่าที่กับการสานเสวนา	61
ตารางที่ 2	การสังเคราะห์รูปแบบการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง	73
ตารางที่ 3	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาความรุนแรงของนักเรียนใน โรงเรียนบ้านคำแคนตามความคิดเห็นของครู	88
ตารางที่ 4	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาความรุนแรงของนักเรียนใน โรงเรียนบ้านคำแคนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง	107
ตารางที่ 5	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาความรุนแรงของนักเรียนใน โรงเรียนบ้านำแคนตามความคิดเห็นของนักเรียน	126
ตารางที่ 6	แสดงผลการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมตามโครงการ “เสริมสร้างความสมานฉันท์ในโรงเรียนบ้านคำแคน” ของครูและ นักเรียน โรงเรียนบ้านคำแคน	153
ตารางที่ 7	แสดงผลการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมตาม “โครงการ อบรมเชิงปฏิบัติการ “การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง”ของครูและ นักเรียน โรงเรียนบ้านคำแคน	157

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	วงกลมของความขัดแย้ง	22
ภาพที่ 2	กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	38
ภาพที่ 3	โครงสร้างของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	43
ภาพที่ 4	ปรัชญาและหลักการในการทำงานของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน	44
ภาพที่ 5	ระบบโครงสร้างของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	45
ภาพที่ 6	ขั้นตอนการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	46
ภาพที่ 7	แสดงหลักการของสุนทรียสนทนาสี่ประการ	47
ภาพที่ 8	การสนทนาสี่สภาวะ	49
ภาพที่ 9	สามเหลี่ยมความก้าวหน้าของการจัดการความขัดแย้ง	60
ภาพที่ 10	การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง	61
ภาพที่ 11	กระบวนการในการเจรจาต่อรอง	62
ภาพที่ 12	ขั้นตอนของการเจรจาต่อรอง	65
ภาพที่ 13	รูปแบบการเจรจาใกล้เกลี้ยคนกลางของโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”	72